

Nr 60

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring, m. m.; given Stockholms slott den 8 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring,

dels bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådan ändring i lagen om allmän försäkring att inkomstbortfall vid arbetslöshet i vissa fall skall kunna beaktas vid beräkning av allmän tilläggs pension (ATP). Förslaget innebär fördelaktigare beräkningsregler i fråga om ATP för försäkrade som är födda år 1927 eller tidigare. De nya reglerna omfattar arbetslösa i dessa åldersgrupper som uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa under mer än 60 dagar ett och samma kalenderår. De omfattar vidare arbetslösa som för jämförbar tid uppburit utbildningsbidrag eller omställningsbidrag.

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 1968. De förmånligare beräkningsgrunderna skall tillämpas beträffande arbetslöshet som inträffat efter ingången av år 1965.

Propositionen innehåller vidare förslag om de lagändringar som behövs för att genomföra den standardhöjning av folkpensionerna som föreslagits i statsverkspropositionen. Vid ett basbelopp av 5 800 kr. blir fr. o. m. den 1 juli 1968 det årliga pensionsbeloppet — bortsett från kommunalt bostadstillägg — 5 220 kr. för ensam pensionär och 8 112 kr. för ett pensionärspär.

I propositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 1968/69 till folkpensioner anvisar ett förslagsanslag av 6 000 milj. kr.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring**

Härigenom förordnas, *dels* att i 18 kap. 7, 13 och 20 §§ lagen den 25 maj 1962 om allmän försäkring¹ ordet »medicinalstyrelsen» skall bytas ut mot »socialstyrelsen», *dels* att 6 kap. 2 §, 7 kap. 4 §, 15 kap. 2 § och 16 kap. 4 § lagen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

6 kap.

2 §.

Ålderspension utgör, där ej annat följer av vad i andra stycket sägs, för år räknat nittio procent eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 1 § första stycket, *sextiosju och en halv* procent av basbeloppet. Åtnjuter maken enligt 7 kap. 2 § andra eller tredje stycket två tredjedelar eller en tredjedel av hel förtidspension, utgår dock ålderspension i förra fallet med *sjuttiofem* och i senare fallet med *åttiotvå och en halv* procent av basbeloppet.

Ålderspension utgör, där ej annat följer av vad i andra stycket sägs, för år räknat nittio procent eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 1 § första stycket, *sjuttio* procent av basbeloppet. Åtnjuter maken enligt 7 kap. 2 § andra eller tredje stycket två tredjedelar eller en tredjedel av hel förtidspension, utgår dock ålderspension i förra fallet med *sjuttiosex och två tredjedels* och i senare fallet med *åttiotre och en tredjedels* procent av basbeloppet.

Börjar ålderspension ————— till folkpension.

7 kap.

4 §.

Hel förtidspension utgör för år räknat nittio eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i

Hel förtidspension utgör för år räknat nittio eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i

¹ Senaste lydelse av 15 kap. 2 § och 18 kap. 13 § se 1965:752 samt av 18 kap. 20 § se 1964:156.

(Nuvarande lydelse)

form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 6 kap. 1 § första stycket, *sextio och en halv* procent av basbeloppet. Åtnjuta båda makarna förtidspension och är pensionen för endera eller båda sådan som i 2 § andra eller tredje stycket sägs, skall dock vid beräkning av pension hel förtidspension utgöra, om två tredjedelar av hel förtidspension utgår till andra maken, *sjuttiofem* och, om en tredjedel av hel förtidspension utgår till denne, *åttiotvå och en halv* procent av basbeloppet.

(Föreslagen lydelse)

form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 6 kap. 1 § första stycket, *sjuttio* procent av basbeloppet. Åtnjuta båda makarna förtidspension och är pensionen för endera eller båda sådan som i 2 § andra eller tredje stycket sägs, skall dock vid beräkning av pension hel förtidspension utgöra, om två tredjedelar av hel förtidspension utgår till andra maken, *sjuttiosex och två tredjedels* och, om en tredjedel av hel förtidspension utgår till denne, *åttiotre och en tredjedels* procent av basbeloppet.

15 kap.

2 §.

Har försäkrad, — — — — — tre år.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning, då försäkrad, som är född år 1927 eller tidigare, visst år under mer än sextio dagar uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller då han för jämförlig tid uppburit utbildningsbidrag, därest han var berättigad till dagpenning när bidraget började utgå, eller omställningsbidrag. Utbildningsbidrag eller omställningsbidrag för hel månad motsvarar härvid dagpenning under tjugutvå dagar. Bidrag för del av månad motsvarar dagpenning under det antal dagar som erhålles, om det tal, som angiver förhållandet mellan det uppburna beloppet och beloppet för hel månad multipliceras med tjugutvå. Brutet dagantal avrundas till närmast högre tal.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

16 kap.

4 §.

Pension utgives månadsvis.

Vid beräkning av pensionsbelopp för månad skall den årspension, från vilken beräkningen utgår, avrundas till *närmast lägre* hela krontal, som är jämnt delbart med tolv. Är årspensionsbeloppet lägre än tolv kronor, bortfaller pensionen för den månad som beräkningen avser. Vid tillämpning av vad nu sagts skola samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension. Avrundning skall i första hand göras å folkpension enligt 6, 7 eller 8 kap.

Pension utgives månadsvis.

Vid beräkning av pensionsbelopp för månad skall den årspension, från vilken beräkningen utgår, avrundas till *närmaste* hela krontal, som är jämnt delbart med tolv. Är årspensionsbeloppet lägre än tolv kronor, bortfaller pensionen för den månad som beräkningen avser. Vid tillämpning av vad nu sagts skola samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension. Avrundning skall i första hand göras å folkpension enligt 6, 7 eller 8 kap.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968.

2. För den, som åtnjuter folkpension i form av ålderspension eller förtidspension och vars pension enligt 18 § andra stycket lagen den 25 maj 1962 (nr 382) angående införande av lagen om allmän försäkring utgår med högre belopp än som skolat utges med tillämpning av 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, skall pensionen höjas med belopp motsvarande den pensionshöjning som föranledes av den nya lydelsen av 6 kap. 2 § och 7 kap. 4 § lagen om allmän försäkring samt av att 11 § första stycket lagen angående införande av lagen om allmän försäkring upphör att gälla vid utgången av juni 1968.

3. Vid tillämpning av 15 kap. 2 § andra stycket skall hänsyn tagas till dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller utbildningsbidrag, som belöper på tiden efter ingången av år 1965. Dagpenning eller utbildningsbidrag som belöper på åren 1965—1967 skall dock beaktas endast om den försäkrade före den 1 januari 1970 gör anmälan till den allmänna försäkringskassan om att han uppburit dagpenning eller utbildningsbidrag.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars
1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om allmän försäkring* och anför.

Riksförsäkringsverket har efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag utrett frågan om sådan ändring av 15 kap. 2 § lagen om allmän försäkring att inkomstbortfall på grund av arbetslöshet beaktas och lagt fram förslag i detta ämne. Efter remiss har yttranden över förslaget avgetts av försäkringsdomstolen, arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation och Försäkringskassaförbundet.

I prop. 1968:1 (bil. 7 s. 20) har vidare föreslagits standardhöjning av folkpensionerna den 1 juli 1968. Förslagen föranleder vissa lagändringar.

Beräkning av allmän tilläggspension (ATP) i vissa fall för arbetslösa

Några uppgifter om tilläggspensioneringen

Enligt 12 kap. 1 § lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring¹ (ändrad 1964:146 och 156, 1965:144 och 752, 1966:236 och 350 samt 1967:206 och 921) förutsätts för rätt till ATP i form av ålderspension att pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst tre år. Enligt 2 § första stycket utgör ålderspensionen 60 % av produkten av basbeloppet och medeltalet av de pensionspoäng som tillgodoräknats den försäkrade. Om den försäkrade har pensionspoäng för mer än 15 år, beräknas pensionen på medeltalet av de 15 högsta poängtal, den s. k. 15-årsregeln.

¹ Lagen benämns i det följande AFL.

För rätt till full ålderspension krävs enligt huvudregeln att pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst 30 år. För den som tillgodoräknats pensionspoäng för ett mindre antal år än 30 — dock minst tre — utgör pensionen så många trettiondelar av full pension som han har år med pensionspoäng. Varje sådant år ger alltså en trettiondels pension. Dessa bestämmelser, som brukar kallas 30-årsregeln, tillämpas för dem som är födda år 1924 eller senare.

Enligt 15 kap. 1 § AFL gäller för svenska medborgare, som är födda år 1914 eller tidigare, en förmånligare regel för beräkning av pensionen. I dessa fall har 30-årsregeln ersatts med en 20-årsregel. Varje år med pensionspoäng ger alltså en tjugondels pension. Eftersom pensionspoäng började beräknas för år 1960 och beräknas t. o. m. det år den försäkrade fyller 65 år, kan den som är född år 1914 få full pension efter 20 år med pensionspoäng. Den som är född tidigare än år 1914 kan få så många tjugondelar av full pension som motsvarar antalet år fr. o. m. år 1960 t. o. m. det år han fyller 65 år. Den som är född år 1904 kan sålunda få högst hälften av full pension.

För dem som är födda något av åren 1915—1923 trappas 20-årsregeln upp successivt.

15 kap. 2 § AFL innehåller bestämmelser som innebär ett visst skydd mot poängminskning eller poängbortfall på grund av sjukdom m. m. Bestämmelserna avser försäkrad, som är född år 1927 eller tidigare. Om en sådan försäkrad visst år under mer än 90 dagar uppburit sjukpenning enligt AFL eller enligt lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt lagen den 18 maj 1956 (nr 293) om ersättning åt smittbärare och den försäkrade under denna tid varit placerad i lägst den sjukpenningklass, som han skulle ha tillhört om hans årsinkomst uppgått till det vid årets ingång gällande basbeloppet, skall vid bestämmandet av det poängmedeltal, som skall ligga till grund vid beräkningen av hans pension, bortses från det året, om medeltalet därigenom höjs. Därjämte skall vid tillämpning av 30-års- och 20-årsreglerna samt vid beräkning av det minsta antal poängår som fordras för rätt till ATP i form av ålderspension alltid anses som om pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för ifrågavarande år. De angivna reglerna får för en försäkrad inte tillämpas för mer än tre år. Reglerna får inte heller tillämpas för år då den försäkrade åtnjuter ålderspension eller förtidspension enligt AFL och inte avse år då undantagande från försäkringen gällt för honom. Med år avses enligt 20 kap. 1 § AFL kalenderår om annat inte framgår.

Pensionspoängen för visst år motsvarar den försäkrades pensionsgrundande inkomst delad med det vid årets ingång gällande basbeloppet (11 kap. 6 § andra stycket AFL). Basbelopp fastställs av Kungl. Maj:t för varje månad. Basbeloppet utgör 4 000 kr. multiplicerat med det tal, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som bas-

beloppet avser och prisläget i september 1957. Ändring av nämnda tal får inte föranleda ändring av basbeloppet, om inte jämförelsetalet stigit eller gått ned med minst 3 % sedan närmast föregående ändring av basbeloppet (1 kap. 6 § AFL). Basbeloppet utgör för mars 1968 5 800 kr.

Frågan huruvida bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL om pensionsberäkning skall tillämpas aktualiseras först då rätten till ATP kommer upp till prövning, vilket kan inträffa många år efter det år, då de i lagrummet angivna förutsättningarna förelåg. Försäkringskassorna kan på grundval av tillgängligt material konstatera när sådan sjukskrivning och klassplacering förelegat, som förutsätts i lagrummet. Uppgifter härom finns nämligen registrerade på det försäkringskort som finns för varje försäkrad som är inskriven i kassan. Om den försäkrade flyttar från en försäkringskassa till en annan, översänds försäkringskortet till den nya kassan. Någon särskild anmälningsskyldighet eller liknande behövs därför inte för att kassan skall kunna bedöma, om reglerna i 15 kap. 2 § AFL är tillämpliga.

Några uppgifter om arbetslöshetsförsäkringen m. m.

Arbetslöshetsförsäkringen är frivillig. Den handhas av arbetslöshetskassor — f. n. 43 — som i allmänhet är organiserade av de försäkrades fackliga organisationer på olika yrkesområden. Kassorna är erkända av arbetsmarknadsstyrelsen, som är statlig tillsynsmyndighet för dem. Antalet medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna är omkring 1,7 milj., vilket motsvarar drygt hälften av totala antalet anställda.

Ersättning från arbetslöshetskassa utgår med ett för dag beräknat belopp, dagpenning. Den är avsedd att kompensera inkomstbortfall och motsvara $\frac{1}{5}$ veckolön. Ersättning får utgå endast till arbetslös kassamedlem som fyllt 16 år och är arbetsför och i övrigt oförhindrad att åtaga sig arbete. Den som vill ha ersättning skall söka arbete hos den offentliga arbetsförmedlingen. Rätten till ersättning är vidare beroende av att medlem har betalat minst 52 veckoavgifter. Dessutom gäller i fråga om den första arbetslöshetsperioden varje försäkringsår, vilket omfattar tiden den 1 september—den 31 augusti påföljande år, att medlemmen skall ha betalat minst 20 veckoavgifter under en period av tolv månader närmast före arbetslöshetens inträde.

Kassorna bestämmer själva dagpenningens storlek upp till ett maximibelopp av 40 kr. i ett system med olika dagpenningklasser. Härtill kommer barntillägg med 2 kr. om dagen för varje barn under 16 år.

Under ett försäkringsår får ersättning utgå för högst 150 dagar (30 veckor) eller, efter tillsynsmyndighetens medgivande, 200 dagar (40 veckor). Vid arbetslöshet som fortsätter över ett försäkringsårsskifte kan den sammanlagda ersättningstiden bli 300 resp. omkring 350 dagar.

Ersättning från erkänd arbetslöshetskassa räknas inte till skattepliktig inkomst.

Något för samtliga arbetslöshetskassor gemensamt medlemsregister finns inte. Kassornas registreringssystem är inte enhetligt, men flertalet kassor torde registrera sina medlemmar efter deras folkbokföringsnummer. Då en medlem övergår från en kassa till en annan görs endast sådana anteckningar om avgiftsbetalning och utbetald ersättning som behövs för bedömning av ersättning under löpande försäkringsår.

Efter föredragning av chefen för inrikesdepartementet föreslås i prop. 1968: 29 särskilt stöd åt äldre arbetslösa m. m. Propositionen bygger i huvudsak på ett delbetänkande, Stödformer för arbetslösa äldre arbetstagare (SOU 1967: 62), som avgetts av utredningen om kontant stöd vid arbetslöshet — KSA-utredningen — och avser temporära åtgärder i avvaktan på utredningens slutliga förslag. I propositionen föreslås dels särskilt kontant stöd åt arbetslösa huvudsakligen i åldern 60—66 år, dels förbättringar av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen.

För arbetslöshetsförsäkrade i nämnda ålder förlängs enligt förslaget ersättningstiden i de erkända arbetslöshetskassorna med 300 dagar. Den sammanlagda tid under vilken kassaersättning längst kan utgå blir i allmänhet 450 dagar, dvs. med 22 ersättningsdagar i månaden 20 1/2 månader. Ersättningen, som i KSA-utredningens betänkande kallats särskild dagpenning såvitt avser den förlängda tiden, benämns i sin helhet dagpenning.

Till arbetslösa i åldern 60—66 år, som har fått stöd genom arbetslöshetsförsäkringen under längsta möjliga tid, föreslås ett skattepliktigt omställningsbidrag med 800 kr. i månaden. Arbetslösa i samma ålder som inte tillhört arbetslöshetsförsäkringen skall få omställningsbidrag efter en väntetid av två månader från arbetslöshetens början. Bidraget skall utgå till såväl den som varit anställd som den som varit egen företagare, under förutsättning att han har haft sådan förvärvsverksamhet i 24 månader under treårsperioden närmast före arbetslöshetens början. Efter särskild dispens skall omställningsbidrag kunna ges åt den som har fyllt 55 år om hans arbetslöshet är en direkt följd av strukturförändring av näringslivet i orten eller, för företagare, i branschen.

Bestämmelserna om omställningsbidrag avses bli inarbetade i arbetsmarknadskungörelsen den 3 juni 1966 (nr 368). Administrationen av omställningsbidragen skall enligt förslaget ombesörjas av arbetsmarknadsverket.

Dagpenningens maximum föreslås höjt till 50 kr.

Reformerna föreslås i fråga om äldrestödet träda i kraft den 1 juli 1968 och tillämpas med en viss retroaktivitet. Ändringarna av dagpenningens maximibelopp skall enligt förslaget träda i kraft den 1 september 1968.

Frågans tidigare behandling

Bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL om pensionsberäkning vid sjukdom 1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1968. 1 saml. Nr 60*

har tillkommit efter förslag av 1958 års socialförsäkringskommitté i betänkandet Förtidspensionering och sjukpenningförsäkring m. m. (SOU 1961: 29). Kommittén framhöll att längre perioder av sjukdom eller arbetslöshet kunde medföra bortfall av poängår eller poängdel och på så sätt reducera ATP. Hänsyn härtill var tagen i 1959 års lag om försäkring för allmän tilläggspension bl. a. genom att det för rätt till full pension fordrades poäng för endast 30 år och att pensionen beräknades på genomsnittspoängen för de 15 bästa åren. För försäkrade, som tillhörde övergångsgenerationen för vilka varje bortfall av poäng påverkade pensionens storlek, förelåg det dock enligt kommitténs mening viss anledning att söka motverka effekten av poängbortfall på grund av sjukdom. Kommittén föreslog därför de särbestämmelser vid sjukdom som nu finns i 15 kap. 2 § AFL.

I fråga om poängbortfall på grund av arbetslöshet kunde socialförsäkringskommittén inte förordna någon motsvarande regel. Kommittén erinrade därvid om att arbetslöshetsförsäkringen inte som sjukförsäkringen är obligatorisk för de förvärvsarbetande. Den omfattar inte på långt när alla anställda och företagarna står utanför försäkringen. Möjligen skulle man enligt kommitténs mening kunna tänka sig att vid arbetslöshet ersätta den vid sjukdom naturliga anknytningen till sjukpenningförsäkringen med en anknytning till det förhållandet att vederbörande varit anmäld som arbetsökande hos arbetsförmedlingen, dvs. förgäves stått till arbetsmarknadens förfogande.

Dessutom framhöll socialförsäkringskommittén att arbetslöshet i detta sammanhang vållade andra och svårare problem än sjukdom. Det finns ingen anledning att räkna upp säsongarbetarens arbetsförtjänst och en gång i framtiden ge honom ATP på grundval av en högre arbetsinkomst än han kanske någonsin haft. Säsongarbetaren är mången gång kompenserad genom att hans arbetsinkomst under säsongen ligger över helårsarbetarens inkomst för samma tid. För stora grupper av företagare är arbetet mer eller mindre säsongbetonat. Det finns inte heller anledning att via något slag av gratispoäng vid arbetslöshet låta pensionspoäng tillgodoräknas sådana, som med hänsyn till rådande praxis på arbetsmarknaden pensioneras från sin arbetsgivare vid exempelvis 60, 62, 63 eller 65 års ålder och som därefter står till arbetsmarknadens förfogande men inte kan få något nämnvärt förvärvsarbete.

Socialförsäkringskommittén anförde slutligen att man hade anledning känna tveksamhet för att införa en särskild anordning med tanke på sjukdom. När det gällde arbetslöshet var det motiverat att hysa långt större betänkligheter. I vart fall borde man avvakta en längre tids erfarenhet av en lösning i fråga om bortfallsanledningen sjukdom innan man närmare övervägde frågan om förvärv av pensionsrätt under arbetslöshet.

Socialförsäkringskommitténs uppfattning föranledde i allmänhet ingen erinran från remissinstansernas sida. LO anslöt sig till förslaget och hade

förståelse för kommitténs synpunkter på svårigheterna att jämställa arbetslöshet som bortfallsanledning med långvarig sjukdom. LO pekade dock på att särskilt äldre personer erfarenhetsmässigt var svårplacerade på arbetsmarknaden, vilket visat sig inte minst i samband med företagsnedläggelser. Personer som på detta sätt drabbats av långvarig arbetslöshet borde därför efter särskild ansökan — varvid bortfallsanledningen kunde verifieras av arbetsförmedlingen — kunna tillgodoräknas pensionspoäng.

I prop. 1962: 90 (s. 281) anslöt sig föredragande departementschefen till vad kommittén föreslagit. I fråga om den skillnad som görs mellan sjukdom och arbetslöshet pekade han på den naturliga kontrollmöjlighet som finns i den allmänna försäkringen för konstaterande av om sjukdom förelegat, medan något motsvarande hjälpmedel inte står till buds i fråga om arbetslöshet för andra än medlemmar i arbetslöshetskassor.

Riksförsäkringsverkets förslag

Riksförsäkringsverket diskuterar till en början personkretsen vid en utvidgning av bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL så att också inkomstbortfall vid arbetslöshet beaktas vid pensionsberäkningen. En första fråga är om begreppet arbetslöshet i detta sammanhang skall omfatta all till offentlig arbetsförmedling anmäld arbetslöshet eller om en avgränsning skall göras till sådan arbetslöshet, som berättigar eller i princip skulle berättiga till dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa. Enligt verkets mening torde det inte vara möjligt att vidga tillämpningen av lagrummet så att det omfattar samtliga arbetslösa, som visst är mer än 90 dagar varit anmälda som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling. Den omständigheten att en person är anmäld som arbetssökande utgör nämligen inte något bevis för att han verkligen är arbetslös. Att arbetsförmedlingarna i varje särskilt fall skulle förebringa utredning härom torde inte vara praktiskt genomförbart.

I fråga om arbetslösa som är berättigade till ersättning från arbetslöshetskassa framhåller riksförsäkringsverket att arbetslöshetsförsäkringen har det syftet gemensamt med sjukförsäkringen, att den skall kompensera inkomstbortfall för den försäkrade. För rätt till ersättning från arbetslöshetskassa krävs bl. a. att vederbörande är arbetsför och i övrigt oförhindrad att åtaga sig arbete, att han blivit arbetslös och att arbetslösheten ej är självförvållad. Härigenom avgränsas från rätt till ersättning personer som på grund av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter inte längre kan försörja sig eller som på grund av nämnda orsaker måste helt eller delvis avhålla sig från arbete. En förutsättning för att arbetslöshet som grundar rätt till ersättning från arbetslöshetskassa skall kunna beaktas vid pensionsberäkningen är att det går att ordna ett system för avisering om utbetalade ersättningar från arbetslöshetskassorna till försäkringskassorna. Denna fråga, som behandlas närmare i ett senare

avsnitt, torde enligt verkets mening kunna lösas på ett tillfredsställande sätt. Verket förordar därför att bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL vidgas så att de omfattar försäkrade som på grund av medlemskap i erkänd arbetslöshetskassa uppburit ersättning i form av dagpenning under viss tid.

Riksförsäkringsverket anför vidare att det är synnerligen önskvärt att ett likartat skydd kan anordnas också för andra kategorier arbetslösa. Detta har dock inte syntts möjligt f. n. utom i fråga om sådana försäkrade som blir berättigade till särskild dagpenning och omställningsbidrag, om KSA-utredningens förslag om sådana stödformer till äldre arbetslösa genomförs. Vad angår omställningsbidraget pekar verket på att det är avsett inte endast för medlemmar i arbetslöshetskassa, som inte längre är berättigade till ersättning från kassan, utan även för sådana äldre arbetssökande utan ersättningsrätt i arbetslöshetskassa som under de närmaste åren före arbetslöshetens inträde varit verksamma som arbetstagare. Verket framhåller att det kan ifrågasättas om inte sistnämnda grupp arbetstagare bör likställas med försäkrade med aktuell ersättningsrätt i arbetslöshetskassa. Ansvaret för bedömningen av rätten till omställningsbidrag skall enligt KSA-utredningens förslag vila på arbetsmarknadsmyndighet och den utredning som måste göras innan beslut om omställningsbidrag fattas bör helt klarlägga om oförvårdad arbetslöshet föreligger och om den arbetssökande står till arbetsmarknadens förfogande. Enligt verkets mening kan detta förhållande motivera att sådan arbetslöshet hos icke arbetslöshetsförsäkrade arbetstagare, som uppfyller villkoren för rätt till omställningsbidrag, bedöms efter samma riktlinjer som arbetslöshet hos medlem i arbetslöshetskassa. Härigenom skapas viss möjlighet till gynnsammare poängberäkning för arbetslösa som i regel fyllt lägst 60 år än för yngre kategorier arbetslösa. Verket understryker att även om man kan hysa tveksamhet att i fråga om arbetstagare som står utanför arbetslöshetsförsäkringen ta hänsyn endast till arbetslöshet, som drabbar den äldre arbetskraften, har bortfall eller minskning av arbetsinkomst under pensioneringssystemets uppbyggnadskede särskilt stor betydelse för dessa äldre arbetstagare, vilkas möjligheter att förvärva pensionspoäng är starkt begränsade.

Riksförsäkringsverket diskuterar också frågan huruvida andra bidrag som efter prövning av arbetsmarknadsmyndighet utgår till arbetslösa skall likställas med dagpenning, särskild dagpenning eller omställningsbidrag. Utbildning av arbetslösa, även äldre åldersgrupper, bedrivs i olika former och syftar till att nå en bättre anpassning av denna arbetskraft till arbetsmarknadens behov. Under denna omskolningstid utgår bidrag av skilda slag för att täcka vederbörandes och hans familjs levnadskostnader. För att omskolningsbidrag skall komma i fråga med arbetsmarknadspolitiskt stöd — utbildningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen — gäller som huvudregel enligt 16 § första stycket 1 kungörelsen att vederbörande är eller löper risk att bli arbetslös eller är svärplacerad på arbetsmarknaden. Be-

stämmelserna om utbildningsbidrag innebär sålunda att omskolning kan ske också om en faktisk arbetslöshetssituation inte föreligger utan vederbörande endast riskerar att bli arbetslös. Verket finner det uppenbart att utbildningsbidrag som utgår till andra arbetstagare än arbetslösa inte kan komma i fråga. Att skilja ut de arbetslösa bland dem som uppstår utbildningsbidrag skulle medföra administrativa komplikationer. Det synes vidare svårt att överblicka konsekvenserna om utbildningstid skulle jämföras med arbetslöshetstid. Utbildningsbidrag bör därför enligt riksförsäkringsverkets mening inte beaktas vid den nu ifrågakvarande pensionsberäkningen.

Kommunala kontantunderstöd enligt arbetsmarknadskungörelsen utges f. n. inom ett fåtal kommuner. KSA-utredningen föreslår att denna hjälpform skall finnas kvar med ett begränsat användningsområde. Riksförsäkringsverket framhåller att den omständigheten att kontantunderstöden utbetalas av kommunala organ skulle medföra svårlösta administrativa problem, om de skulle beaktas vid den ifrågakvarande pensionsberäkningen. En utvidgning av 15 kap. 2 § AFL bör därför enligt verkets mening inte heller inbegripa nämnda understöd.

Bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL är tillämpliga, om försäkrad under ett år uppburit sjukpenning under mer än 90 dagar. Sjukpenning utgår per kalenderdag och inte bara per arbetsdag — utom vid korta sjukperioder — medan ersättning från arbetslöshetskassa är anpassad till fem dagars arbetsvecka. Vid bestämmandet av den kvalifikationstid som bör krävas vid arbetslöshet utgår riksförsäkringsverket från att inkomstbortfall, som föranletts av annan orsak än sjukdom, inte kan behandlas gynnsammare än inkomstbortfall som föranletts av sjukdom. För att nå likformighet skulle man kunna tänka sig att bestämmelserna utformades så att de avser försäkrad, som uppburit arbetslöshetsersättning under en tidrymd omfattande mer än 90 dagar, varvid begynnelse- resp. slutdag för beräkningen skulle motsvara första resp. sista dag för sådan ersättning under en arbetslöshetsperiod. Alternativt kunde de 90 dagarna avrundas till 13 kalenderveckor, som med fem dagars vecka motsvarar 65 ersättningsdagar. Med beaktande av karensreglerna inom arbetslöshetsförsäkringen skulle dagantalet eventuellt få reduceras till 60. Verket föredrar lösningen med 65 ersättningsdagar. Omställningsbidrag för hel kalendermånad skall därvid motsvara dagpenning eller särskild dagpenning under 22 dagar.

Kassamedlem, som uppstår hel sjukpenning, är inte berättigad till dagpenning från arbetslöshetskassa. KSA-utredningen har ansett det lämpligt att i fråga om omställningsbidraget tillämpa samma princip. Fråga uppkommer om vid tillämpning av 15 kap. 2 § AFL sammanläggning bör kunna ske av sjukpenningdagar med tid för vilken dagpenning eller omställningsbidrag utgetts. Riksförsäkringsverket anser att bestämmelser om sådan sammanläggning inte bör införas, eftersom de i hög grad skulle komplicera

administrationen och sannolikt vara av betydelse för de försäkrade i relativt få fall.

Sammanfattningsvis innebär riksförsäkringsverkets förslag att 15 kap. 2 § AFL kompletteras på sådant sätt att den som visst år under mer än 65 dagar uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller omställningsbidrag under motsvarande tid jämföras med den som uppburit sjukpenning under mer än 90 dagar.

Riksförsäkringsverket framhåller att någon särskild anmälningsskyldighet eller liknande inte krävs för att försäkringskassorna skall kunna tillämpa de nuvarande pensionsberäkningsbestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL. Med ledning av tillgängligt material tillämpar kassorna dessa bestämmelser ex officio. För att en motsvarande tillämpning skall kunna ske vid arbetslöshet krävs, att kassorna får kännedom om de fall då arbetslöshetsersättning utgetts i sådan omfattning att det kan påverka pensionsrätten. En *avisering* måste därför ske från arbetslöshetskassorna till försäkringskassorna. Riksförsäkringsverket diskuterar om aviseringen skall ske fortlöpande eller varje år och i senare fallet kalenderårsvis eller försäkringsårsvis. Som tidigare nämnts är ersättningstiden inom arbetslöshetsförsäkringen inte knuten till kalenderår utan till det s. k. försäkringsåret, dvs. tiden den 1 september—den 31 augusti påföljande år. Försäkringen för ATP grundas däremot på den inkomst av förvärvsarbete som försäkrad åtnjuter under ett kalenderår. För att inte försäkringskassorna skall belastas med onödiga uppgifter anser verket lämpligt att uppgift lämnas endast i fall då ersättningsdagarna, för den som är född år 1927 eller tidigare, uppgått till sammanlagt mer än 65. Uppgifterna bör lämnas kalenderårsvis vid årets slut. Verket har inhämtat att arbetslöshetskassorna — med hänsyn till de stora fördelar som ett hänsynstagande vid pensionsberäkningen till bortfall av pensionspoäng på grund av arbetslöshet skulle få för kassamedlemmarna — i princip är beredda att trots tekniska svårigheter och uppkommande merarbete åtaga sig avisering vid kalenderårets slut. Med hänsyn till försäkringskassornas behov av entydiga identifieringsuppgifter är det enligt verkets mening angeläget att arbetslöshetskassornas register förs efter medlemmarnas folkbokföringsnummer. Vidare måste vid medlems övergång från en arbetslöshetskassa till en annan kassa uppgift alltid lämnas den senare kassan om utgiven dagpenning under löpande kalenderår.

I fråga om aviseringen från den arbetsmarknadsmyndighet, som skall utbetala omställningsbidrag, torde enligt riksförsäkringsverkets mening inte uppkomma några problem.

I fråga om *retroaktiv tillämpning* av den nya lagstiftningen framhåller riksförsäkringsverket följande.

Då det gäller att bestämma storleken av ATP, skall försäkringskassa självmant beakta, om sådana omständigheter föreligger som kan föranleda tillämpning av 15 kap. 2 § AFL. De uppgifter som behövs för att bedöma

denna fråga kan hämtas direkt från ett hos kassan förvarat försäkringskort rörande den försäkrade. Vid en utvidgning av tillämplighetsområdet för lagrummet till att avse också arbetslöshet kommer uppgifter om uppuren dagpenning från arbetslöshetskassa att finnas tillgängliga hos försäkringskassorna först sedan aviseringen från arbetslöshetskassorna trätt i funktion. En sådan avisering torde inte kunna avse tidigare år än 1968. En ändring av bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL kan därför beaktas av kassorna först för tiden fr. o. m. den 1 januari 1968. Det synes enligt verkets mening dock föreligga vissa möjligheter att ta hänsyn till arbetslöshet för åren 1965—1967. Eftersom arbetslöshetsförsäkringen var konstruerad på ett annat sätt före den 1 september 1964 torde det bli svårt att ta hänsyn till arbetslöshet före år 1965. En förutsättning för att arbetslöshet under åren 1965—1967 skall kunna beaktas synes vara att den försäkrade själv styrker att han under något eller några av dessa år uppburit dagpenning från arbetslöshetskassa under sådana omständigheter att de föreslagna beräkningsreglerna är tillämpliga. Verket förordar en övergångsbestämmelse av denna innebörd.

Riksförsäkringsverket framhåller att förslagets ekonomiska verkningar såvitt de berör ATP inte kan närmare beräknas. De torde dock under konjunkturförhållanden, som inte alltför mycket avviker från de nu rådande, bli av ringa omfattning.

Remissyttrandena

Arbetsmarknadsstyrelsen, med vilken myndighet riksförsäkringsverket samrått under förarbetet till förslaget, ansluter sig helt till detta.

Av de övriga remissinstanserna berör flera frågan om den *personkrets* för vilken de nya reglerna skall gälla.

SAF har i princip inte något att erinra mot att det skydd mot poängminskning eller poängbortfall vid sjukdom som nu finns utsträcks att gälla även inkomstbortfall på grund av arbetslöshet. Föreningen understryker riksförsäkringsverkets uttalande att det skulle vara önskvärt att ett likartat skydd hade kunnat beredas också för andra kategorier arbetslösa än dem som omfattas av förslaget, något som inte synes möjligt f. n.

LO anser det klart dokumenterat av erfarenheterna hittills, att det behövs en bestämmelse som skyddar den långvarigt arbetslöse mot att få en lägre pension till följd av inkomstbortfallet. Den föreslagna reformen är därför enligt *LO*:s mening en nödvändig och angelägen åtgärd. *LO* anser att tid, då utbildningsbidrag utgår, bör likställas med tid för vilken utges ersättning i form av dagpenning, särskild dagpenning eller omställningsbidrag. De skäl riksförsäkringsverket anfört mot en sådan lösning är enligt *LO*:s mening inte tillräckligt starka. *LO* framhåller att bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL avser endast den s. k. övergångsgenerationen och att den arbets-

löse kan välja att uppbära kassaersättning under utbildningstiden i stället för utbildningsbidrag, i vilket fall bestämmelsen skulle bli tillämplig. Den som gör det motsatta valet, beroende på att han är tillförsäkrad en låg kassaersättning, skulle däremot inte få del av den föreslagna förmånliga regeln för pensionsberäkning. Denna olikhet i behandlingen av två fall kan enligt LO:s mening undanröjas, om också utbildningsbidrag beaktas. LO pekar vidare på det nuvarande villkoret i lagrummet att den försäkrade skall ha varit placerad i lägst den sjukpenningklass, som han skulle ha tillhört om hans årsinkomst av förvärvsarbete uppgått till det vid årets ingång gällande basbeloppet. Enligt AFL får klassplacering inte ändras under sjukdomstid men någon motsvarande bestämmelse finns inte för arbetslöshets-tid. LO förordar att ändring av klassplacering inte får ske under den tid, då den försäkrade uppbär dagpenning, särskild dagpenning, omställningsbidrag eller utbildningsbidrag eller att villkoret om viss klassplacering stryks. Enligt LO:s mening bör det antal år reglerna i 15 kap. 2 § AFL får tillämpas utsträckas från tre till minst fem år, när det gäller arbetslöshet. Som skäl åberopas de ökande svårigheterna för äldre arbetstagare att behålla eller få ny anställning och att det av KSA-utredningen föreslagna stödet till arbetslösa generellt avser dem som är 60 år eller äldre.

TCO har inte något att erinra mot förslaget och ser det som ett första steg i avvaktan på KSA-utredningens slutliga förslag till en utvidgning av arbetslöshetsskyddet. SACO anser att den rådande situationen har visat att det föreligger behov av större ekonomisk trygghet vid inkomstbortfall på grund av arbetslöshet särskilt för dem som hittills inte haft möjligheter att bli medlemmar i en arbetslöshetskassa. SACO tillstyrker förslaget i och för sig men menar, att det bör byggas ut så att det omfattar också personer i lägre åldrar, för vilka arbetslöshet kan verka nedsättande på ATP-poängen, och personer som inte är medlemmar i arbetslöshetskassorna.

*De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation och Försäkringskasseseffbund*et tillstyrker förslaget. Andra grupper äldre förvärvsarbetande än de föreslagna som friställs och som genom framtida förslag av KSA-utredningen kan komma att få stöd vid arbetslöshet bör enligt Försäkringskasseseffbundets mening också beredas möjlighet att omfattas av de särskilda pensionsberäkningsbestämmelserna.

I fråga om den kvalifikationstid som bör krävas anför *De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation* att kassamedlem är skyldig att genomgå en karenstid av fem dagar, innan han kan få ersättning från arbetslöshetskassa. Enligt arbetslöshetsförsäkringens konstruktion motsvarar detta dagantal en kalendervecka. Sjukförsäkringen kräver däremot endast en karensdag, vilken dag jämte de 90 ersättningsdagar som förutsätts enligt 15 kap. 2 § AFL motsvarar en tidrymd av 13 sjukdomsveckor. Fem karensdagar jämte 65 ersättningsdagar i arbetslöshetsförsäkringen omfattar däremot 14 arbetslösa kalenderveckor. Med hänsyn härtill är det enligt

samorganisationens mening önskvärt att kravet på ersättningsdagar från arbetslöshetsförsäkringen begränsas till 60.

Försäkringsdomstolen framhåller att det i lagtexten bör anges hur dagantalet skall beräknas då omställningsbidrag utgetts.

De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation vitsordar arbetslöshetskassornas beredvillighet att avisera till försäkringskassorna i fråga om de medlemmar, som under ett kalenderår uppburit ersättning i sådan omfattning, att de berörs av den förordade lagstiftningen. Det skulle dock för kassornas del innebära en betydande lättnad, om uppgifterna kunde lämnas per försäkringsår. *Försäkringskasseförbundet* understryker vikten av att arbetslöshetskassornas registrering i fortsättningen också omfattar medlemmarnas folkbokföringsnummer samt att aviseringen sker kalenderårsvis.

Förslaget om retroaktiv tillämpning av den nya lagstiftningen för åren 1965—1967 behandlas i några yttranden. Enligt *försäkringsdomstolens* mening är det nödvändigt att det inom en nära framtid efter lagändringens ikraftträdande klarläggs för vilka försäkrade det vid pensionsberäkningen kan komma att bli av betydelse att dagpenning uppburits under angivna år. Vid ett pensionsfall, som inträffar långt fram i tiden, torde annars den försäkrade eller hans efterlevande, om de alls känner till övergångsbestämmelserna, få svårt att förebringa bevisning om uppuren dagpenning. Om försäkrad under något eller några av de aktuella åren uppburit dagpenning för mer än 65 dagar, bör han (eller hans efterlevande) för att övergångsbestämmelserna skall få tillämpas ha att göra anmälan därom till vederbörande försäkringskassa, som skall göra anteckning om förhållandet på den försäkrades pensionskort. *TCO* anser det lämpligt att arbetslöshetskassorna medverkar vid anmälan om arbetslöshet under åren 1965—1967. De borde lämpligen organisera en upplysningskampanj för att sprida kännedom om lagändringen och uppmana alla dem som under något eller några av nämnda år uppburit dagpenning i minst 65 dagar att anmäla detta till sin arbetslöshetskassa inom t. ex. två år efter det lagändringen trätt i kraft. *Försäkringskasseförbundet* föreslår att den retroaktiva tillämpningen för åren 1965—1967 skall äga giltighet under förutsättning att den försäkrade inom viss tid från lagändringens ikraftträdande, förslagsvis ett år, styrker att han under något eller några av dessa år uppburit dagpenning för mer än 65 dagar.

Departementschefen

Rätten till ATP grundas på inkomst av förvärvsarbete, som försäkrad när i åldern 16—65 år. För rätt till ATP i form av ålderspension förutsätts att pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst tre år. För full ålderspension krävs enligt huvudregeln att den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng för minst 30 år (trettioårsregeln). Trettioårsregeln tillämpas

för dem som är födda år 1924 eller senare. För försäkrade, som är födda under något av åren 1896—1914, krävs dock endast 20 år för full pension (tjuogoårsregeln). För dem som är födda under något av åren 1915—1923 finns avtrappningsregler. Krävs för full pension exempelvis 20 år och har den försäkrade pensionspoäng för ett mindre antal år, utgör pensionen så många tjugondelar av full pension som han har år med pensionspoäng.

Full ålderspension utgör i regel 60 % av produkten av basbeloppet och medeltalet av de pensionspoäng som tillgodoräknats den försäkrade. Har den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng för mer än 15 år, beräknas pensionen på medeltalet av de 15 högsta poängtalerna (femtonårsregeln).

Trettioårsregeln och femtonårsregeln är förmånliga för den försäkrade, eftersom en persons tid som förvärvsarbetande vanligen är betydligt längre än 30 år. Syftet med reglerna är bl. a. att bortfall av pensionspoäng eller minskning av poäng under några år i allmänhet inte skall behöva påverka pensionens storlek. Med dessa regler ansåg man sig vid ATP-systemets tillkomst kunna undvara särskilda regler om beräkning av pensionspoäng under år då den försäkrade drabbats av inkomstbortfall på grund av t. ex. sjukdom eller arbetslöshet.

I viss mån annorlunda förhåller det sig för de personer, som berörs av övergångsreglerna i 15 kap. 1 § AFL, i första hand för dem på vilka tjuogoårsregeln skall tillämpas. Bortfall av pensionspoäng för ett år kan för dem betyda en minskning av pensionen med en tjugondel, och ett år med låg inkomst drar ned underlaget för pensionsberäkningen. För många i de äldre åldersgrupperna har femtonårsregeln ingen betydelse eftersom man vid beräkningen av genomsnittspoängen måste ta med poängen under samtliga år, så snart antalet poängår inte överstiger 15. Härmed sammanhängande problem övervägdes av 1958 års socialförsäkringskommitté och kommitténs förslag föranledde vissa bestämmelser — reglerna i 15 kap. 2 § AFL — som för dem som är födda år 1927 eller tidigare neutraliserar verkan av inkomstbortfall under högst tre år på grund av längre tids sjukdom — minst 90 dagar — varunder den försäkrade uppburit sjukpenning. Reglerna innebär att ett bortfallet poängår skall räknas med, när det gäller att få ihop det antal år som för den försäkrade ger maximal pension, men frånräknas när det gäller att fastställa den medelpoäng som ligger till grund för pensionens storlek, om medelpoängen därigenom blir högre.

Tanken att på liknande sätt beakta inkomstbortfall på grund av arbetslöshet vann inte bifall. Enligt socialförsäkringskommitténs mening borde man i varje fall avvakta en längre tids erfarenhet av de föreslagna bestämmelserna vid sjukdom och vidare avvakta resultatet av pågående utredningar om arbetslöshetsförsäkringen, innan man närmare övervägde frågan om förvärv av pensionsrätt under arbetslöshet.

Viss erfarenhet av de ifrågasvarande reglernas tillämpning vid sjukdom har nu vunnits. På grundval av förslag av 1960 års arbetslöshetsförsäkrings-

utredning genomfördes en rad förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen vid 1964 års riksdag. I prop. 1968: 29 har med utgångspunkt från KSA-utredningens betänkade föreslagits utvidgat stöd för arbetslösa äldre arbetstagare, dels i form av dagpenning under längre tid än f. n. för dem som är medlemmar i arbetslöshetskassa, dels i form av omställningsbidrag för medlem som under maximal tid uppburit dagpenning (utförsäkrad) och för oförsäkrade arbetslösa.

Risken att bli arbetslös har ökat på grund av den snabba strukturomvandlingen i vårt samhälle. Denna kan leda till driftsförändringar och företagsnedläggningar, som medför påfrestningar särskilt för den därav berörda äldre arbetskraften. Vid beräkning av ATP kan verkningarna av arbetslöshet bli kännbara. Mot bakgrunden härav uppdrog Kungl. Maj:t på mitt förslag i juni förra året åt riksförsäkringsverket att utreda frågan om sådan ändring av 15 kap. 2 § AFL att inkomstbortfall på grund av arbetslöshet beaktas.

Riksförsäkringsverket har föreslagit att skyddet i 15 kap. 2 § AFL vidgas så att det omfattar sådana arbetslösa som uppburit dagpenning eller omställningsbidrag. Förslaget har lämnats utan erinran av remissinstanserna. En del remissinstanser har ansett det önskvärt att också andra grupper arbetslösa än de som omfattas av förslaget behandlas på samma sätt. LO har ansett att också arbetslösa som har utbildningsbidrag bör omfattas av bestämmelserna. LO framhåller, att bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL avser endast den s. k. övergångsgenerationen samt att den arbetslöse kan välja att uppbära ersättning från arbetslöshetskassa under utbildningstiden i stället för utbildningsbidrag. Den arbetslöse skulle följaktligen komma att behandlas olika i pensionshänseende beroende på vilken form av ersättning han valt.

Enligt min mening är det angeläget att det skydd som ATP skall ge den försäkrade och hans familjemedlemmar inte minskar eller bortfaller på grund av den försäkrades oförvållade arbetslöshet. Att stärka detta skydd överensstämmer väl med samhällets strävanden att på olika sätt sörja för de arbetslösa. För den s. k. övergångsgenerationen — personer som är födda år 1927 eller tidigare — finns f. n. en skillnad i fråga om pensionsberäkningen mellan dem som drabbats av inkomstbortfall på grund av sjukdom och dem som drabbats av inkomstbortfall på grund av arbetslöshet. Denna skillnad bör så långt möjligt undanröjas. Vissa svårigheter uppkommer emellertid när det gäller att bestämma den personkrets för vilken de nya reglerna skall gälla. Man har nämligen inte när det gäller arbetslösa samma enkla kontrollmöjligheter som man vid sjukdom har i den allmänna sjukförsäkringen. Den omständigheten att en person står anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen är inte tillräckligt belägg för att han verkligen är arbetslös. Man kan i stället såsom riksförsäkringsverket föreslagit begränsa personkretsen

till dem som viss tid uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller omställningsbidrag. En sådan avvägning leder till att vissa arbetslösa kommer i förmånligare läge än andra arbetslösa. Det avsedda pensionsskyddet kommer nämligen i regel inte att omfatta arbetslös under 60 år som står utanför arbetslöshetsförsäkringen eller fått kassaersättning under maximal tid, dvs. är utförsäkrad. Från kontrollsynpunkt och av administrativa skäl kan det emellertid f. n. knappast komma i fråga att i väsentlig mån gå utanför den av verket förordade personkretsen. Mot bakgrunden av remissinstansernas positiva inställning förordar jag nu en reform i stort sett efter de riktlinjer som riksförsäkringsverket angett. Frågan om en ytterligare utvidgning får bedömas när resultatet av KSA-utredningens fortsatta arbete föreligger.

I ett avseende anser jag att man bör gå längre än riksförsäkringsverket föreslagit. Jag finner nämligen med beaktande bl. a. av vad LO anfört i sitt remissyttrande angeläget att medlem i arbetslöshetskassa, som har möjlighet att välja mellan kassaersättning och utbildningsbidrag, inte bör komma i sämre ställning i pensionshänseende om han väljer den senare förmånen. Jag föreslår därför att reglerna i 15 kap. 2 § AFL vidgas så att de omfattar — förutom försäkrad som viss tid uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller omställningsbidrag — även försäkrad, som uppburit utbildningsbidrag, om han var berättigad till dagpenning, då utbildningsbidraget började utgå.

För att de nuvarande bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL skall vara tillämpliga krävs att den försäkrade under ett år uppburit sjukpenning eller motsvarande ersättning under viss kvalifikationstid, nämligen under mer än 90 dagar. Sjukpenning utgår i princip för alla dagar i veckan, medan dagpenningen är anpassad till fem dagars arbetsvecka. Omställningsbidraget är avsett att utgå månadsvis liksom fallet är med utbildningsbidraget. Bidrag under hel månad motsvarar i allmänhet ersättning i form av dagpenning under 22 dagar. Riksförsäkringsverket har föreslagit att tidsvillkoret skall vara uppfyllt, om dagpenning utgått för mer än 65 dagar eller om omställningsbidrag utgått för motsvarande tid. De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation har ansett att kvalifikationstiden bör bestämmas till 60 ersättningsdagar, när det gäller dagpenning. Jag anser att tiden generellt bör bestämmas till 60 dagar. Denna regel bör kompletteras med en föreskrift att omställningsbidrag eller utbildningsbidrag för hel månad skall motsvara dagpenning under 22 dagar. Har bidrag uppburits för del av månad bör det uppburna beloppet motsvara ett i förhållande därtill reducerat antal dagar. Regeln härom kan uttryckas så att det uppburna beloppet skall anses motsvara dagpenning under det antal dagar som erhålls om det tal som anger förhållandet mellan det uppburna beloppet och det belopp som skulle utgått till den försäkrade för hel månad multipliceras med 22. För försäkrad som uppburit utbildningsbidrag bör den

ifrågavarande jämförelsen avse det i bidraget ingående grundbidraget. Vid brutet dagantal bör avrundning ske uppåt.

Försäkrad kan under ett visst år ha uppburit mer än en av nämnda förmåner. Om det behövs för att uppfylla det bestämda tidsvillkoret, bör man kunna lägga samman de tider under vilka förmånerna utgått. Däremot bör, som riksförsäkringsverket framhållit, sammanläggning inte ske av sjukpenningdagar med tid för vilken dagpenning, omställningsbidrag eller utbildningsbidrag utgått eftersom detta i hög grad skulle komplicera administrationen och knappast vara av nämnvärd betydelse för de försäkrade.

Till belysande av reglerna om beräkning av antalet dagar lämnas här några exempel. *Exempel 1:* En försäkrad har under ett år uppburit omställningsbidrag för två hela månader. Under den tredje månaden har han fått arbete på grund varav bidraget för denna månad reducerats från 800 kr. till 550 kr. Den försäkrades bidrag skall motsvara dagpenning under

$22 + 22 + \left(\frac{22 \times 550}{800}\right) = 59,1$ eller avrundat 60 dagar. *Exempel 2:* En

försäkrad har under ett år uppburit dagpenning under 44 dagar och därefter omställningsbidrag för sex hela månader. De uppburna förmånerna motsvarar dagpenning under $44 + 22 \times 6 = 176$ dagar. *Exempel 3:* En försäkrad har under ett år uppburit utbildningsbidrag för fem hela månader och delvis under den sjätte månaden. Det i utbildningsbidraget ingående grundbidraget har under den sjätte månaden reducerats från 500 kr. till 300 kr. Den försäkrades bidrag skall motsvara dagpenning under $5 \times 22 +$

$\left(\frac{22 \times 300}{500}\right) = 123,2$ eller avrundat 124 dagar.

Ytterligare ett villkor för att de nuvarande bestämmelserna i 15 kap. 2 § AFL skall vara tillämpliga är att den försäkrade under det år han uppburit sjukpenning eller motsvarande ersättning varit placerad i lägst den sjukpenningklass som han skulle ha tillhört, om hans årsinkomst av förvärvsarbete uppgått till det vid årets ingång gällande basbeloppet. Därigenom har man skapat en viss garanti för att den försäkrade var förvärvsarbetande före sjukdomsfallet. LO har i sitt remissvar erinrat om att enligt AFL placering i sjukpenningklass inte får ändras under tid för sjukdom men att motsvarande regel inte finns för arbetslöshetstid. LO förordar antingen motsvarande bestämmelse vid arbetslöshet eller att kravet på placering i sjukpenningklass utgår.

Det är riktigt att ändring av sjukpenningklass inte får ske under tid för sjukdom utom i vissa närmare angivna fall. Förbudet mot ändring av sjukpenningklass gäller också vid vissa former av arbetsvård. Den försäkrade får sålunda under pågående arbetsvård i form av arbetsprövning, yrkesutbildning eller arbetsträning inte placeras i lägre sjukpenningklass än den han tillhörde då arbetsvården började. Detta innebär också att sjukpenningklassplaceringen inte får upphöra. Sedan arbetsträning pågått sex

månader föreligger inte längre hinder för sänkning av sjukpenningklassen. Särskilda regler om rätten att stå kvar i sjukpenningklass under tid för arbetslöshet finns inte i AFL. På detta område har emellertid utbildats en praxis, för vilken riksförsäkringsverket redogjort i sitt remissyttrande över KSA-utredningens förslag. Enligt verket gäller i huvudsak följande. Den som utträder ur förvärvslivet skall normalt inte längre vara sjukpenningförsäkrad. Kortare arbetsavbrott — intill sex månader — medför emellertid inte ändring av sjukpenningklass. Är avbrottet i förvärvsarbete föranlett av oförvårdad arbetslöshet och har den arbetslöse genom anmälan hos arbetsförmedling eller på annat sätt dokumenterat sin avsikt att fortfarande stå till arbetsmarknadens förfogande, får han stå kvar som sjukpenningförsäkrad så länge dessa förhållanden alltjämt föreligger. För den som pensionerats i sin tidigare anställning och som inte kan antas få annan anställning med lika hög lön kan sjukpenningklassen emellertid sänkas. Även i sådana fall skall dock sjukpenningklassen motsvara inkomsten av sådant arbete som kan tänkas stå honom till buds. Först när hans förmåga att utföra förvärvsarbete med säkerhet kan bedömas ha upphört på grund av ålder, sjukdom eller avvänjning från arbete eller han i vart fall inte längre kan tänkas få en arbetsinkomst som motiverar placering i sjukpenningklass, bör han upphöra att vara sjukpenningförsäkrad.

Det anförda ger enligt min mening vid handen att rimliga garantier finns för att sänkning av sjukpenningklassplacering inte sker opåkallat vid arbetslöshet. Det finns därför inte anledning att ändra nuvarande bestämmelser.

Enligt 15 kap. 2 § AFL gäller vidare att bestämmelserna i paragrafen inte får tillämpas för mer än tre år för en försäkrad. Denna begränsning beror på att det inte ansetts motiverat att en försäkrad skall få tillgodoräkna sig mer än några få år som pensionsgrundande utan att dessa år kan inverka sänkande på medelpoängen. Riksförsäkringsverket har utgått från att här nämnda bestämmelser skall gälla även vid arbetslöshet. Jag delar denna uppfattning och kan alltså inte ansluta mig till ett under remissbehandlingen framfört förslag att utsträcka tiden till fem år. Då det här rör sig om en avvikelse från de principer som gäller för rätt till ATP bör en viss försiktighet iaktas när det gäller att bestämma omfattningen av de nya reglerna.

För att försäkringskassorna skall kunna tillämpa de nya bestämmelserna krävs en omfattande avisering till dem. Denna bör i fråga om dagpenning från de erkända arbetslöshetskassorna åvila arbetslöshetskassorna och i fråga om omställningsbidrag och utbildningsbidrag arbetsmarknadsverket. Arbetslöshetskassorna har genom sin samorganisation förklarat sig beredda att lämna uppgifter om de medlemmar, som under ett kalenderår uppburit ersättning i sådan omfattning, att de berörs av den förordade lagstiftningen. Kassorna har emellertid framhållit att det skulle innebära en fördel att lämna uppgifterna per försäkringsår, alltså för tiden den 1 sep-

tember—den 31 augusti påföljande år. Jag anser att alla uppgifter till de allmänna försäkringskassorna bör lämnas kalenderårsvis. Anmälningförfarandet kompliceras av regeln att man skall kunna lägga samman de tider under vilka dagpenning, omställningsbidrag och utbildningsbidrag utgått. Det får ankomma på riksförsäkringsverket att efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen utforma de administrativa regler som kan behövas.

De nya bestämmelserna bör bilda ett nytt andra stycke i 15 kap. 2 § AFL. De bör träda i kraft den 1 juli 1968. Riksförsäkringsverket har förordat att bestämmelserna får retroaktiv tillämpning så att de förmånligare beräkningsgrunderna får tillämpas för åren 1965—1967 för försäkrad som hos allmän försäkringskassa styrker att han under något av dessa år uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa under kvalifikations-tiden. Jag delar verkets uppfattning och anser att detsamma skall gälla även för utbildningsbidrag. Retroaktiviteten bör omfatta även första halvåret 1968 så att arbetslöshet under första och andra halvåren 1968 räknas samman. Föreskrifter om den retroaktiva tillämpningen bör tas in i övergångsbestämmelser till den föreslagna lagändringen. Frågan huruvida retroaktivregeln är tillämplig på en försäkrad för åren 1965—1967 bör inte hållas öppen någon längre tid. Jag förordar att regeln skall vara tillämplig under förutsättning att den försäkrade före den 1 januari 1970 genom anmälan till försäkringskassan styrker att han uppburit dagpenning mer än 60 dagar under något av de nämnda åren. Anmälan torde böra ske på blankett enligt formulär som fastställs av riksförsäkringsverket efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Jag utgår från att arbetslöshetskassorna hos sina medlemmar sprider kännedom om lagändringen och att kassorna medverkar vid anmälningförfarandet. I fråga om första halvåret 1968 torde det vara möjligt för arbetslöshetskassorna att utan den försäkrades medverkan lämna uppgifter om uppburen dagpenning. Uppgifterna bör avse hela kalenderåret 1968.

De förbättrade förmåner som kan bli en följd av de nya reglerna bör utgå fr. o. m. den 1 juli 1968 för den som då uppbär pension. Försäkringskassa har att verkställa sådan omräkning av beviljad pension, som kan föranledas av retroaktivregeln så snart det kommer till kassans kännedom att förut-sättningar föreligger.

I detta sammanhang bör på förekommande ställen i AFL ordet »medicinalstyrelsen» bytas ut mot »socialstyrelsen».

Standardhöjning av folkpensioner

Gällande bestämmelser m. m.

Statsmakternas ställningstaganden år 1958 (prop. 1958:55, SäU 1, rskr 272) i fråga om den framtida folkpensionsnivån innebär att folkpensionerna fram till år 1968 skall höjas successivt så att ålderspensionen kommer att uppgå för en ensam pensionär till 3 600 kr. och för två pensionsberättigade makar till 5 400 kr., allt uttryckt i 1957 års penningvärde. De hittills genomförda standardhöjningarna i kronor räknat framgår av följande tablå.

Den första juli år	Ensam pensionär	Makar
1958	150	240
1960	250	350
1962	350	500
1964	300	450
1965	150	230
1966	170	260
1967	170	260

Enligt huvudregeln i 6 kap. 2 § första stycket första punkten AFL utgör ålderspensionen för en ensam pensionär 90 % av basbeloppet och för var och en av två pensionsberättigade makar 67,5 % eller sammanlagt 135 % av basbeloppet. Hel förtidspension och full änkepension utgår med samma belopp som ålderspensionen (7 kap. 4 § första punkten och 8 kap. 4 § första stycket). För gift pensionsberättigad, vars make uppbär två tredjedels resp. en tredjedels förtidspension, utgör pensionen 75 % resp. 82,5 % av basbeloppet (6 kap. 2 § första stycket sista punkten och 7 kap. 4 § sista punkten).

Basbeloppet fastställs av Kungl. Maj:t för varje månad. Basbeloppet utgör för mars 1968 5 800 kr.

Bestämmelser om pensionsbelopp under övergångstiden — intill utgången av juni 1968 — finns i lagen den 25 maj 1962 (nr 382) angående införande av lagen om allmän försäkring (ändrad 1963: 58, 1964: 157, 1965: 145, 1966: 237 och 1967: 207). Enligt 11 § första stycket är pensionens belopp för en ensam pensionär 86,5 % av basbeloppet och för var och en av två pensionsberättigade makar 67,5 % av basbeloppet. Vid ett basbelopp av 5 800 kr. utgör, med tillämpning av 16 kap. 4 § AFL, pensionsbeloppet 5 016 kr. för en ensam pensionär och 7 824 kr. för ett pensionärspar. Pensionsbeloppen anknöts till basbeloppet den 1 juli 1967. Tidigare angavs pensionsbeloppen i kronor och beloppen ändrades i samband med beslut om nya standardtillägg. Pensionsbeloppen värdesäkrades genom indextillägg som utlöstes vid viss förändring av det s. k. pensionspristalet som i sin tur bestämdes av konsumentprisindex.

Bestämmelserna i 11 § andra och tredje styckena ersätter för övergångstiden föreskrifterna om pensionsberäkning i 6 kap. 2 § första stycket sista punkten och 7 kap. 4 § sista punkten AFL.

Det procenttal av basbeloppet som enligt huvudregeln i AFL skall utgå för makar fr. o. m. den 1 juli 1968 — sammanlagt 135 % — nåddes redan den 1 juli 1967. Detta beror på att den under övergångstiden tillämpade relationen mellan pensionen för en ensam pensionär och pensionen för två makar inte sammanfallit med den i AFL angivna.

Pensionsförsäkringskommittén utreder bl. a. frågor i samband med framtida standardhöjningar av folkpensionerna. I ett delförslag har kommittén behandlat frågan om ändring i AFL för att möjliggöra standardhöjning av folkpensionerna för pensionsberättigade makar den 1 juli 1968. Kommitténs överväganden har lett fram till att relationen mellan ensamstående pensionärs och två gifta pensionärs förmåner i avvaktan på slutligt ställningstagande i ämnet bör vara i stort sett oförändrad i jämförelse med vad som f. n. faktiskt gäller. Detta resultat nås om pensionen för vardera av två makar bestäms till 70 % av basbeloppet. Kommittén föreslår sådan ändring i AFL. Kommittén föreslår vidare att pensionen för pensionsberättigad, vars make uppbär två tredjedels resp. en tredjedels förtidspension, bestäms till $76\frac{2}{3}$ % resp. $83\frac{1}{3}$ % i stället för 75 % resp. 82,5 %. Riksförsäkringsverket förordar i yttrande över förslaget att pensionen för vardera av två makar bestäms till 70,5 % av basbeloppet samt att pensionen för pensionsberättigad, vars make uppbär två tredjedelar resp. en tredjedel av hel förtidspension, bestäms till 77 % resp. 83,5 %.

Departementschefen

I prop. 1968:1 (bil. 7, sid. 20) har föreslagits en standardhöjning av folkpensionerna den 1 juli 1968. Jag har förordat att pensionerna från denna tidpunkt skall utgå med ett årsbelopp motsvarande för en ensam pensionär 90 % av basbeloppet och för två pensionsberättigade makar 140 % av basbeloppet. I anslutning härtill vill jag föreslå en ändring av avrundningsregeln vid beräkning av pension i 16 kap. 4 § andra stycket AFL. Den nuvarande regeln innebär att den årspension man utgår från vid beräkningen avrundas till närmast lägre hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Regeln har tillkommit för att man skall slippa att betala ut öresbelopp vid månadsutbetalningarna av pension. Samma effekt, men ett för pensionärerna gynnsammare resultat, får man om årsbeloppet i stället för att alltid avrundas neråt avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Detta innebär att om den överskjutande delen utgör 6 kr. eller mer avrundning sker uppåt och i andra fall neråt. Jag förordar att regeln ändras i enlighet härmed. Den föreslagna standardhöjningen motsvarar vid nuvarande basbelopp — 5 800 kr. — 204 kr. för en ensam pensionär och 288 kr. för ett pensionärspär. Vid oförändrat basbelopp skulle ålderspensionens års-

belopp bli — fränsett kommunalt bostadstillägg — 5 220 kr. för en ensam pensionär och 8 112 kr. för ett pensionärspar. Motsvarande höjningar inträder för hel förtidspension och oreducerad änkepension.

Med den förordade höjningen kommer det program för standardhöjningar av folkpensioner t. o. m. år 1968, som statsmakterna har uttalat sig för, att vara genomfört. I 1964 års statsverksproposition framhöll jag att standardhöjningar av folkpensionerna bör komma till stånd även efter år 1968. Frågan om utformningen av dessa fortsatta folkpensionshöjningar utreds av pensionsförsäkringskommittén. Kommittén kommer att lägga fram förslag härom under innevarande år.

Jag föreslår att pensionen för en ensam pensionär utgår efter den i AFL angivna andelen 90 % av basbeloppet. Pensionen till var och en av två pensionsberättigade makar bör såsom pensionsförsäkringskommittén föreslagit utgå med 70 % av basbeloppet. Pensionen till pensionsberättigad, vars make uppbär två tredjedels resp. en tredjedels förtidspension, skall då utgå med $76\frac{2}{3}$ % resp. $83\frac{1}{3}$ % av basbeloppet. Förslagen kräver ändringar i 6 kap. 2 § första stycket och 7 kap. 4 § AFL.

Pensionshöjningar har de senaste åren fullt ut tillkommit ålders- och förtidspensionärer, som åtnjuter ersättning från yrkesskadeförsäkringen och vilkas pension utgår med tillämpning av 18 § andra stycket lagen angående införande av AFL. Också de pensionshöjningar som nu genomförs bör tillkomma dessa pensionärer utan reduktion. Jag förordar en övergångsbestämmelse härom.

Kostnaderna för standardhöjningen kan beräknas till 225 milj. kr. för budgetåret 1968/69.

Hemställan

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*¹.

Jag hemställer, att lagrådets yttrande inhämtas över förslaget för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

¹ Bilagan som, bortsett från vissa redaktionella ändringar, är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget har utslutits här.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 7 mars 1968.

Närvarande:

f. d. justitierådet LIND,
regeringsrådet RINGDÉN,
justitierådet HESSER,
justitierådet HOLMBERG.

Enligt lagrådet den 5 mars 1968 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 mars 1968, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Carl-Edvard Sturkell.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Ingrid Hellström

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 8 mars
1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICK-MAN, MOBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring.

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat förslaget utan erinran, och anför.

I årets statsverksproposition (bil. 7 s. 20) har anslaget till folkpensioner för budgetåret 1968/69 preliminärt beräknats till 6 000 milj. kr. Då hänsyn tas till de av mig förordade lagändringarna kan statens kostnader för de olika folkpensionsförmånerna beräknas enligt följande sammanställning. Kostnadsberäkningarna utgår från basbeloppet 5 800 kr.

Pensionsförmån	Beräknat antal personer			Statens kostnader 1968/69 milj. kr.
	Jan. 1968 (1967/68)	Jan. 1969 (1968/69)	Förändring	
Ålderspension	900 000	925 000	+ 25 000	4 435
Förtidspension	172 500	176 500	+ 4 000	854
Hustrutillägg	48 200	49 000	+ 800	130
Änkepension				
huvudfall	65 500	71 000	+ 5 500	351
övergångsfall	30 000	27 000	— 3 000	111
Invaliditetsersättning	9 900	10 500	+ 600	36
Barnpension	34 800	34 500	— 300	48
Summa pensionstagare	1 260 900	1 293 500	+ 32 600	
Tilläggsförmån				
Invaliditetstillägg	11 100	11 500	+ 400	20
Barnstillägg (antal barn)	12 800	13 000	+ 200	15
			Summa kostnader	6 000

Med hänvisning till sammanställningen föreslår jag, att anslaget till folkpensioner för budgetåret 1968/69 tas upp med 6 000 milj. kr. I förhållande till anslaget för innevarande budgetår innebär det en ökning med 465 milj. kr. Härav belöper ca 225 milj. kr. på den föreslagna standardhöjningen, ca 145 milj. kr. på ökningen av antalet pensionärer och ca 95 milj. kr. på kostnadsökningar till följd av värdesäkring av pensionsförmånerna vid prisförändringar.

Ungefär hälften av folkpensionärerna uppbär även kommunalt bostadstillägg. Kommunernas kostnader för dessa bostadstillägg kan för nästa budgetår uppskattas till omkring 660 milj. kr. Samhällets totala folkpensionskostnader under budgetåret 1968/69 kan således beräknas uppgå till närmare 6 700 milj. kr.

Vissa redaktionella ändringar bör göras i lagförslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels antaga förslaget till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring,

dels till Folkpensioner för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten